

ara. Bastarà afegir-hi alguna documentació: *fil d(e) empalomar* docs. ross. de 1383 i 1384, i com a adj. *fil palomar* o en b. ll. *cum filo palomar* en altres docs. de 1383, 1386 i 1433, *InoLC* (s. v. *fil, gansalla*); avui construït així en val. S.: *Mondver fil palomar* (*Canyisaes*, 67), *Orxeta* «un *pal* és un taller de trenar cànem en fil de *palomar*» (1963); *filats de palomar* 1522, *fil de palomar* 1414 i altres en *CaCandi, MiHistCat.* I, 47-48. En provençal: «rabaià souto mar / --- l'embarcage: / fíelat de touto merço e bando e *pouloumar*», trad. «cordelles», *Calendau* III, 55.7. ³*Empalomadura*: «el *fil d'empalomar* és més llicent que l'altre i no deixa un ull tan gros: s'usa per fer les *empalomadures* del gràtil i ---», Sant Pol de Mar, 1930.

Empaloies (no Lab., 1888 ni Vogel), de *pelar*? ¹⁵ Recorda el mot *empelobir* que dona el *DAG.*, però amb aplicació diferent.

Empaltrèiment, empaltrèir, pertanyen a la família d'*espoltrir-se* i a la de *paltru(c)*, mots dels quals tractarem sota aquest segon encapçalament i s. v. *PO-* ²⁰ *TINA*.

Empaltrucar, V. paltruc-paltrú *Empalustrada, empalustrament, empalustrar, V. palustre* (*BALUSTRE*) *Empampolat, V. pàmpol* *Empanada, empanadar, empanar, empanerar, empanissar, V. pa*

Empannau: mai he sentit res de semblant a la costa catalana; com que no hi ha altra font que el *Vocab. de la Navegació* de Joan Amades (*BDC* XII, 29), que ho atribueix a les «Costes de Llevant i de Ponent» i el vocabulari de la gent de mar des de Barcelona al NE. m'és tan conegut, l'aspecte del mot és tan estrambòtic i eren grans les inexactituds d'Amades (a causa de la seva extrema miopia, escassa condició i nul·la disciplina filològica), solament es podria pensar si és un mot dels navegants de quillats de cap a Cambrils-Alcanar o més al Sud; si fos mal copiat d'una font escrita acastellanada podria ser potser *empa-ña(d)o de paño* (referint-se al cobert d'estora), i cast. *pañol* (=cat. *pallol* *PALLIOLUM*); o bé potser supervivència mossàrab *al-pañol* dissim. en *anpallol* > *anpannou* (d'etimologia paral·lela al cat. *pallol*, *DCEC pa-ñol*); per a d'altres mossarabismes provinents de *PALLIOLUM*, veg. *DCEC*, s. v. *ferreruelo, parihuela* (i infra, *empariolar*).

Empanollat, potser alteració de *pe(r)noliat, peroliat*, per comparació amb l'estat aclaparat o comatós de l'agonitzant *Empantanar, empantanec, empantanegament, empantanegar, V. pantà* *Empantullar, V. patoll* *Empanxament, empanxar, empanxarrinada, empanxarrinar, empanxonar, empanxurrar, V. panxa* *Empaonar, V. paó* *Empapar, V. DCEC (PAPO)* *Empapatx, empapatxar, V. empatxar* (*EMPAITAR*) *Empaperada, empaperador, empaperar, empaperinar, V. paper* *Empapillotat, V. papallona* *Empapussada, empapussament, empapussar, empaputxat, V. pap* *Empaquetada, empaquetador, empaquetar, -etat, V. paca* *Empar, empara, emparador, emparament, emparamentar, emparança, emparar, V. parar* *Em-* ⁶⁰

paranyar, V. parany (*PARAR*) *Emparaulament, emparrular, V. paraula* *Emparedament, emparedar, emparedat, V. paret* *Emparellada, emparellament, emparellar, V. parell* (*PAR*) *Emparentada, emparentar, emparentat, V. parent*

Empariolar, potser derivat popular mig-jargonesc del cast.-port.-mossàr. *parihuela* (veg. *DCEC* III, 666, i *DECH*) (-*diola*), forma de llenguatge mig-morisc mallorquí?; però més aviat variant de *peroliar* 'crismar', amb evolució de sentit semblant (però irònica) a la d'*empanollat*.

Emparpalament, emparpalar, -palat, V. perpal *Emparralada, emparralar, emparralat, emparrall, V. parra* *Emparràs*: segurament descurança d'Amades per *ESPARRA* (o un derivat, com ara *espàrrac* mal llegit com -*aç*) *Emparrat, V. parra* *Empassar, V. passar* *Empassegar, V. ensopegar* *Empassolar, empassussar, V. passar* *Empast, V. péixer* *Empasta, V. emplastre* *Empastador, empastament, empastar, empastellada, empastellament, empastellar, V. pasta* *Empasterar, empastifada, empastifador, empastifament, empastifjar, -fat, empastifjar, empastissar, V. pasta*

²⁵ *Empastenagar, -agat*, en totes dues accs. (més que derivat de *pasta* ni de *pastanaga*) deu ser mera alteració d'*empantanegar* (*PANTA*) si bé contaminat per *pastanaga* (llegum de gust grosser), cf. la variant *em-bastenagar* (*AlcM*) que presenta la *b* de la forma mossàrab *bastanaga* (i una intervenció més local i secundària de *pasta*).

Empastivar, V. péixer *Empastra, empastració, empastrar, empastre, empastrer, V. emplastre* *Empat, V. empatar* *Empatocar-se, deriv. de pataca* (moneda), *DCEC (PATACO)*

EMPATAR, pres de l'it. *impattare* id., derivat de *patta* 'empat', pròpiament 'pactar, fer les paus (amb algú)', 'quedar en paus', llengua en la qual ve del ll. *PACTA*, plural de *PACTUM* 'pacte'. □ 1.ª *doc.*: 1839, Lab. Per a l'etim., veg. detalls en el *DCEC* II, 239.

Hi ha accs. secundàries no mancades d'interès, com l'eiv. «*empatà*: armar el anzuelo» (*PzCabr.*), acc. sobre la qual veg. lín. 230b1 del *DCEC*. L'expressió vulgar *empatar la basa*, terme del joc de cartes (a Mall. id., *vasa*) és també vulgar en cat. central en la frase *a mi ningú m'empéts la bàxa* 'no m'atura, no m'igualava ningú'.

⁴⁵ *DERIV.*: *Empat* [*Belv.* 1803; *Ruyra* en *AlcM*; *Lab* 1839]. *Empatats, estar. Empatament* [id.]. *Desempatar* [id.]; *desempat*.

Empatoll, empatollada, empatollar, empatollat (manca en els diccs. l'aplicació al parlar de qui pronuncia confusament, per defecte d'energia articuladòria, descuit, malaltia, etc.); *empatollar-se* parlar, de tal manera, Bna., i més Girona; i l'adverbi parlar *empatolladament, V. patoll* *Empatotar, V. patot, patoll* *Empatriarcat, V. pare* *Empatronada, V. patró* *Empa-* ⁶⁰